

belægningsprocent på 81,5, medens det psykiatriske sygehus har 89,3 pct., hvilket er udtryk for et hårdere arbejdspress på de psykiatriske hospitalsafdelinger med de skader, det får for behandlingen og personalets arbejdsmiljø.

Socialpsykiatriske undersøgelser over de psykiiske sygdommes udbredelse og forekomst skaber en voksende erkendelse af sammenhængen mellem samfundsmæssige faktorer og levevilkår og udviklingen af psykiske lidelser. Der eksisterer ikke nogen undersøgelse (tilgængelig i Danmark), som siger noget om de psykiatriske patienters oplevelse af det eksisterende psykiatriske behandlingssystem.

Patientorganisationen »Sindslidendes Vel« og græsrodsbevægelsen »Galebevægelsen« har igennem deres tidsskrifter løbende ført en debat om behandlingen på de psykiatriske hospitalsafdelinger. Debatten har forholdt sig meget kritisk til psykiatriens uforholdsmæssig store anvendelse af medicin, udprægede tilbageholdenhed i anvendelse af andre behandlingsformer og manglende forebyggende indsats. Den i bilaget medtagne artikel beskriver en person i psykisk krise, som har oplevet det psykiatriske hospitals mangelfuldhed over for socialt betingede kriser.

Anvendelse af frihedsberøvelse, tvangsmedicinering og fikseringer inden for de psykiatriske hospitalsafdelinger er symptomer på, at det psykiatriske behandlingstilbud er ude af trit med folks almindelige forventninger om et tidssvarende offentligt hjælpetilbud over for mennesker i psykisk krise.

Antallet af tvangsindlæggelser kan ikke tages som udtryk for størrelsesordenen af magtanvendelse i de psykiatriske afdelinger. Der føres ikke statistik over tvangstilbageholdelser, kun de, som bliver indberettet til Justitsministeriet i form af klager, bliver registreret. Anvendelse af fysisk magt registreres ikke på en sådan måde, at der sker en samlet opgørelse.

Medicinforbruget på de psykiatriske afdelinger opgøres ikke særskilt, så patienternes klager kan ikke kontrolleres statistisk, men det samlede forbrug af psykofarmaka i Danmark er fem gange så stort pr. indbygger som i de øvrige nordiske lande. Tendensen er faldende, men salget af psykofarmaka svarer til, at hver 7. dansker hver dag hele året rundt indtager en eller anden form for psykofarmaka. (Holme Hansen 1984).

Erfaringsgrundlag fra åndssvageforsorgen kan bruges inden for psykiatrien

Uanset den fundamentale forskel på årsagen til sindslidendes og ånssvages problemer kan erfaringerne fra den tidligere åndssvageforsorgs udlæg-

ning til amtskommunernes socialforvaltninger med fordel drages ind i debatten om en fremtidig strukturændring af den psykiatriske behandling.

I Justitsministeriets Principbetænkning om Tvang i Psykiatrien, bet. 1068/86, side 436-437 anføres:

»Inden for den tidligere åndssvageforsorg lykkedes det over en forholdsvis kort årrække at ændre særdeles ringe og lidet menneskeværdige forhold til en standard, som er væsentlig bedre, ligesom mange afdelinger, der tidligere var særdeles lukkede, nu er helt åbne og meget lidt præget af tvang. Dette fremhæves her, ikke fordi der er nogen særligt slående lighed mellem de persongrupper, der findes og fandtes på henholdsvis institutioner for personer med vidtgående fysiske og psykiske handicap og på vore psykiatriske sygehuse, men for at vise, at vel kræver det en ganske betydelig indsats at ændre forholdene til en bedre standard, men det kan gøres og er for nylig gjort for en anden minoritetsgruppe. De 2 gruppers mangel på status, deres udækkede behov og den relative ubemærkedhed, de længe har levet under, tåler derimod udmærket sammenligning.«

1. januar 1980 blev reglerne om tvangsforanstaltninger i åndssvageforsorgen ændret samtidig med, at institutionerne blev overført til amtskommunerne. Herefter måtte tvang kun benyttes i helt specielle tilfælde.

I et svar til Folketinget den 16. september 1986 oplyste socialministeren (se spm. nr. S 1695, Folketingstidende 1985-86, forhandlingerne sp. 13278) at antallet af fikseringer i 1977 var 70.686 fordelt på 364 personer, i 1979 var tallet 26.835 fordelt på 252 personer, medens der i 1984 var 1.224 fordelt på ca. 40 personer. Det svarer til et fald i anvendelsen af fiksering på 95 pct. fra 1979 til 1984.

De psykiatriske hospitaler fører ikke nogen statistik over fikseringer, men principbetænkningen har medtaget nogle små undersøgelser, som viser, at der ikke er grund til at tro andet, end at der i det nuværende psykiatriske hospitalssystem hersker tilstande, som kan sammenlignes med åndssvageforsorgen fra før 1980. Men åndssvageforsorgen kom ikke gratis til disse resultater. Det betød en intensiveret uddannelse af personalet og tilførelse af nye personalegrupper med socialpædagogisk baggrund. Nye holdninger i forhold til beboerne, til deres beskæftigelse, medbestemmelse og deltagelse i deres egen dagligdag.

Der er behov for at give psykisk kriseramte et åbent tilbud om hjælp i form af rådgivning og vejledning på et langt tidligere tidspunkt end det,